לא שנא הכי ולא שנא הכי. לגומר כניסתן דקרנות מי נצי למימר נמי בחמה בת חמש לא מיכפה לן כיון דכניסת יסוד בחמה בת שש לא פש ליה בין קרן לקרן לגלגל כ"ו ותרצה טפחים שמיס מכניסה דסובב ושמיס מכניסה דקרנות וכיון דלא הוי לחמה לא משיש **ותמניא.** דלגומ' לחמותין היו בנות ו' מוך משמי לחמותין (ו) מן הרקיפה ועד היסוד ולחמה גובה של קרן: **דיקא נמי.** דמיק בחמה גובהה ולחמה רוחב כניסה מדקרי להמי חיק בחמה ולהמי לחמה רוחב ושני בדיבוריה: **השולחן ארכו י"ב.** שמעינן ליה לר' מחיר דחמר לעיל כל בחמות היו בינוניות לגלגל בינונית היינו בת שמש: **ומדקרי ליה בינוניות מכלל דאיכא דנפישא מינה.** בחמיה: **שתי אמות.** מקלות היו שם שבהן מודדין בחמות והן (ז)[לרכן] לחמה: **בשושן הבירה.** חדר לחד היה בגוי על שער המזרחי של עזרה ומצוייר בחבנית שושן הבירה: **של משה.** בת שמה: **כדי שיהו אומנין נוטלין בקטנה.** שהיה גזבר ממנה עם האומנין כך וכך לחמות בגין תבנו לבדק הבית בכך וכך לחיס בחמה של משה ומחזירין לו לחדם חמה גדולה שימילה עליה לגבע כדי שיוסיפו על תנאם משלהם שלא יפחתו ונמלאו נהגיס מן ההקדש יותר ממה שעשו ובגין לידי מעילה: **וחדא לדהבא ולכספא.** כשמתגין (ו) נזרפי זהב לעשות טבעת בחמה של משה עושין לחמה חו בת עשר בחמה למדת החמה שיתרה עליה חני שלגבע וגם בחומה שימילה עליה לגבע לפי שחומנות יקרה היא ואין טוב להפסידן כל כך: **צורה.** מצויירת: **כדי שידעו.** וילולו מהיכן בחו ויתנו הדחה למלכות שהוליכם משם: **שתהא אימת מלכות.** פרס עליהם ולא יחרדו בהם: **ואילו לדידיה לא אמר ליה.** ותרד לחי והשחות לי ותעג דמשקע לכי הוה ויקס פרעה לילה: **וירץ לפני אחאב.** לגיהו (ג) (ז) לפני לחחב שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שאין דרך מלכים ללכת יחידי: **ועלהו לתרופה.** גבי מעיין שעמיד לגחת מניס קדמי הקדשים קלי ועל (ג) שפת הגחל יעלה מזה ומזה כל [ענ] (עלה) מחכל והיה פריו למחכל ועלהו למרופה ולייידי לחיידי נפלוגתא דרב מסדא ורב יחמק נקט לה הכא וקדרים עוטריקון למרופה: **להתיר פה שלמעלה.** פה לגלמים שכל לגלם המוכל ממנו נרפא: **פה שלמטה.** פה רחם של עקרות: **חזקה ובר קפרא.** (ח) מפרשת מילחייהו טפי והיא היא: **ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכת.** ולא נאמר שמיס עשרה: **הייתי אומר שלש של שש.** דשמיס מערכות שרי תרין שם המערכת הוי מערכת שליסית ונספרים לכחב גהו שלם של שלם לכי משמע ליה לן נאמר שמיס עשרה שמיס מערכות שם הוי משמע שמיס ט)מערכות של ט] שלם ושם תרנה להוסיף שליסית סגי גב' חנות: **לכך נאמר שתים עשרה.** למשמע ומו לה: **ואילו נאמר שתים עשרה.** ולה נאמר שמיס ושם שלה ונתת חומס מערכות המערכת על השולחן הייתי חומר שלם של ל' ל': **והא בעינן ונתת על המערכת לבונה.** וכי יהיב לה על השניעית ליכל מלינה: פרוכת מחינה הוא וקרי ליה על: י)**כל הכלים.** כגון שלחנות חורכן י] לחורכן של בית ממזרח למערב): **כך היה מונח.** מנ"ל י)מלכך היו בדיו מונחים ממזרח למערב כלאמר נהן בריית לקמן מכלל לחורך הארון מלפון לדרום ורומהו ממזרח למערב דבלים בפומיה דלרון קיימי כלאמרינן לקמן: **ובדיו מנלן.** דממזרח למערב: י]**בפרוכת.** פרוכת היתה פרוסה בפתח בית קדשי קדשים לגייעות בעלמא ולא משום מחיצה דהא חמה מרקסין הולי במקדש לרשון י)וכ"ת נוקמה במקדש ל' דהוי פרוכת י] דבמקדש שני לא הוה ארון ובדיש דיחמיהו גמו במק' יומא (דף נב:) ועוד דקרי במקדש לרשון כתיב: **דוחקין ובולטין בפרוכת.** לפי שהיה הארון נוגע בפתח כלאמרי' בגמ' (דף י:) ארון שעשה משה כשמונה בדביר היה לו עשר אמות ריוח ממנו לכותל לכל לד והדביר היה עשרים על עשרים ומקום ארון היו ממעט בדביר דבנגד היה עומד גלגלת בחמיע הדביר קלי והפתח נמי היה בחמיע בכותל מזרחי והיו הבדים בולטין בפרוכת שבפתח:

כמין

שלא יבואו לידי מעילה. לגו דוקא להקדש אבל מנה אחיללו על אבל פרוטה מחולל לגלג שלא היו רוצים ליהנות משל הקדש:

חדא לכספא ודהבא. לומה של קרן מזרחית לפונית וסיימנך (פיוב ג)[ח] מלפון זהב יחמה:

אחת של ארבע ואחת של שמונה. לגלג שקט והוא הדין בעיון לחמר: **רואין אותו באילו אינו.** בימה הא אין שולטן מקדש יותר מי"ב טפחים ונמלא בזיכין למעלה מי"ב וי"ל כגון דמשקע ליה לבציעי עד שהוא בתוך הבשי ומיילי שבשלו בחומו עניו שיכול לשקע בחומו: דוחקין

לא שנא הכי ולא שנא הכי מזבח כמה הוי חמשין ותמניא פלגיה דמזבח כמה הוי עשרין ותשעה מקרנות ועד סובב כמה הוו עשרין ותלתא כמה בציר לפלגיה דמזבח שיתא ותנן אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה דיקא נמי דכתיב חיק האמה ואמה רוחב שמע מינה וכמה אמה בינונית אמר ר' יוחנן ששה טפחים אמר רבי יוסי בר בקטנה. שהיה גזבר ממנה עם האומנין כך וכך לחמות בגין תבנו לבדק הבית וכך וכך לחיס בחמה של משה ומחזירין לו לחדם חמה גדולה שימילה עליה לגבע כדי שיוסיפו על תנאם משלהם שלא יפחתו ונמלאו נהגיס מן ההקדש יותר ממה שעשו ובגין לידי מעילה: **וחדא לדהבא ולכספא.** כשמתגין (ו) נזרפי זהב לעשות טבעת בחמה של משה עושין לחמה חו בת עשר בחמה למדת החמה שיתרה עליה חני שלגבע וגם בחומה שימילה עליה לגבע לפי שחומנות יקרה היא ואין טוב להפסידן כל כך: **צורה.** מצויירת: **כדי שידעו.** וילולו מהיכן בחו ויתנו הדחה למלכות שהוליכם משם: **שתהא אימת מלכות.** פרס עליהם ולא יחרדו בהם: **ואילו לדידיה לא אמר ליה.** ותרד לחי והשחות לי ותעג דמשקע לכי הוה ויקס פרעה לילה: **וירץ לפני אחאב.** לגיהו (ג) (ז) לפני לחחב שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שאין דרך מלכים ללכת יחידי: **ועלהו לתרופה.** גבי מעיין שעמיד לגחת מניס קדמי הקדשים קלי ועל (ג) שפת הגחל יעלה מזה ומזה כל [ענ] (עלה) מחכל והיה פריו למחכל ועלהו למרופה ולייידי לחיידי נפלוגתא דרב מסדא ורב יחמק נקט לה הכא וקדרים עוטריקון למרופה: **להתיר פה שלמעלה.** פה לגלמים שכל לגלם המוכל ממנו נרפא: **פה שלמטה.** פה רחם של עקרות: **חזקה ובר קפרא.** (ח) מפרשת מילחייהו טפי והיא היא: **ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכת.** ולא נאמר שמיס עשרה: **הייתי אומר שלש של שש.** דשמיס מערכות שרי תרין שם המערכת הוי מערכת שליסית ונספרים לכחב גהו שלם של שלם לכי משמע ליה לן נאמר שמיס עשרה שמיס מערכות שם הוי משמע שמיס ט)מערכות של ט] שלם ושם תרנה להוסיף שליסית סגי גב' חנות: **לכך נאמר שתים עשרה.** למשמע ומו לה: **ואילו נאמר שתים עשרה.** ולה נאמר שמיס ושם שלה ונתת חומס מערכות המערכת על השולחן הייתי חומר שלם של ל' ל': **והא בעינן ונתת על המערכת לבונה.** וכי יהיב לה על השניעית ליכל מלינה: פרוכת מחינה הוא וקרי ליה על: י)**כל הכלים.** כגון שלחנות חורכן י] לחורכן של בית ממזרח למערב): **כך היה מונח.** מנ"ל י)מלכך היו בדיו מונחים ממזרח למערב כלאמר נהן בריית לקמן מכלל לחורך הארון מלפון לדרום ורומהו ממזרח למערב דבלים בפומיה דלרון קיימי כלאמרינן לקמן: **ובדיו מנלן.** דממזרח למערב: י]**בפרוכת.** פרוכת היתה פרוסה בפתח בית קדשי קדשים לגייעות בעלמא ולא משום מחיצה דהא חמה מרקסין הולי במקדש לרשון י)וכ"ת נוקמה במקדש ל' דהוי פרוכת י] דבמקדש שני לא הוה ארון ובדיש דיחמיהו גמו במק' יומא (דף נב:) ועוד דקרי במקדש לרשון כתיב: **דוחקין ובולטין בפרוכת.** לפי שהיה הארון נוגע בפתח כלאמרי' בגמ' (דף י:) ארון שעשה משה כשמונה בדביר היה לו עשר אמות ריוח ממנו לכותל לכל לד והדביר היה עשרים על עשרים ומקום ארון היו ממעט בדביר דבנגד היה עומד גלגלת בחמיע הדביר קלי והפתח נמי היה בחמיע בכותל מזרחי והיו הבדים בולטין בפרוכת שבפתח:

כמין

מסכת מכשירין
פרק ג' משנה ב'

חֲבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וּנְתָנָהּ לְתוֹךְ הַמַּשְׁקִין, אוֹ מְלֵאָה מַשְׁקִין וּנְתָנָהּ לְתוֹךְ הַפֵּרוֹת, וְשָׁאֲבוּ, כֹּל שֶׁשָּׁאֲבוּ, בְּכִי יִתֵּן. בְּאֵלּוּ מַשְׁקִים אָמְרוּ, בְּמַיִם וּבְיַיִן וּבְחֹמֶץ. וְשֶׁאֵר כָּל הַמַּשְׁקִין, טְהוֹרִין. רַבִּי נְחֶמְיָה מְטַהֵר בְּקִטְנִית, שֶׁאֵין הַקִּטְנִית שׁוֹאֶבֶת:

עין משפט
נר מצוה

לז א מי' פ"ח מהל' מעילה הל"ה:
לז ב ג מי' פ"ה מהל' ממיזין ומוספין הל"ג ופ"ג מהל' בית הבחירה הל' עו:
לח ד מי' פ"ג מהלכות בית הבחירה פ"ג:

רבינו גרשום

לא שנא הכי ולא שנא הכי לא שנא בגובהה ולא שנא בכניסה הויא בת ה' ונשתיירו בהכניסה ב' טפחים טפח מיכן וטפח מיכן וכיון דהני ד' דיסוד דקרנות לא הויא אמתא לא קא חשיב ליה (לא) במתני' דהמזבח היה וכו' (ולא קרא האחרון וגו'): כמה הוי גבוה המזבח חמשין ותמניא דאמה התחתונה בגובהה ואמה דקרנות נמי בגובהה באמה בת ה' כדאמר: מקרנות ועד סובב. כ"ג טפחים דאמה דקרנות גובהה ה'. ומסובב ועד החזוט שיתא דהוו אמתא היינו דתנן אם עשאה לעילה הנוף למטה מכ"ג אפי' אמה אחת כשירה: דיקא נמי כדאמרן (דאמר) דאמה רוחב כניסה (ולא) וחיק האמה (אלא) בגובהה קאמר כדאמרן: אף אנן נמי תנינא דר' מאיר דאמר כל האמות היו בינונית חוץ מדמזבח דתנן ר' מאיר אמר השלחן וכו': מדקאמר בינונית מכלל דאיכא נפישא מינה. ב' מדות של אמות. ב' קנים: היו בשושן הבירה. זה שער מזרחי שעליו שושן הבירה מצויירת: אחת היתה זקופה באותה לשכה על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן

ל) גלגלת דל"ל כדי שיהו הלומנין נוטלין בקטנה כלאמרינן עמהם וכו'. **ג)** אל שאם לכך נאמר שתים עשרה ולפיכך נאמר שלשה כל"ל.

פניני רש"י

שתי אמות. קני מדה...
(פסחים פו.)
רבי לטעמיה דאמר על בסמוך.
שהיה מושיב שני זיזי לנוחה בין שני הסדרים:
(סוטה לו. ד"ה על בסמוך)

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה ממעון וכו' ממי: למחותו דהיינו מן הרקיפה:
(ז) ד"ה וירץ וכו' לגיהו ריץ לפני:
(ח) ד"ה ועלהו למרופה וכו' ועל הנחל יעלה על שפתו מזה:
(ט) ד"ה כפרוכת וכו' ליכא למימר הכי דבמקדש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' רבי לטעמיה דאמר. נ"ב לעיל דף סב ע"ב ושין לעיל דף עח ע"ב תוס' ד"ה ולא:

תורה אור

גמ' א) וַיְרִדוּ כָּל עַבְדֶיךָ אֵפָּה אֲלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה בְּחֲרִי אָף:
(שמות יא, ח)

ב) וַיְהִי יְיָ הַיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קוּם וּיקס פרעה לילה: **וירץ לפני אחאב.** לגיהו (ג) (ז) לפני לחחב שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שאין דרך מלכים ללכת יחידי: **ועלהו לתרופה.** גבי מעיין שעמיד לגחת מניס קדמי הקדשים קלי ועל (ג) שפת הגחל יעלה מזה ומזה כל [ענ] (עלה) מחכל והיה פריו למחכל ועלהו למרופה ולייידי לחיידי נפלוגתא דרב מסדא ורב יחמק נקט לה הכא וקדרים עוטריקון למרופה: **להתיר פה שלמעלה.** פה לגלמים שכל לגלם המוכל ממנו נרפא: **פה שלמטה.** פה רחם של עקרות: **חזקה ובר קפרא.** (ח) מפרשת מילחייהו טפי והיא היא: **ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכת.** ולא נאמר שמיס עשרה: **הייתי אומר שלש של שש.** דשמיס מערכות שרי תרין שם המערכת הוי מערכת שליסית ונספרים לכחב גהו שלם של שלם לכי משמע ליה לן נאמר שמיס עשרה שמיס מערכות שם הוי משמע שמיס ט)מערכות של ט] שלם ושם תרנה להוסיף שליסית סגי גב' חנות: **לכך נאמר שתים עשרה.** למשמע ומו לה: **ואילו נאמר שתים עשרה.** ולה נאמר שמיס ושם שלה ונתת חומס מערכות המערכת על השולחן הייתי חומר שלם של ל' ל': **והא בעינן ונתת על המערכת לבונה.** וכי יהיב לה על השניעית ליכל מלינה: פרוכת מחינה הוא וקרי ליה על: י)**כל הכלים.** כגון שלחנות חורכן י] לחורכן של בית ממזרח למערב): **כך היה מונח.** מנ"ל י)מלכך היו בדיו מונחים ממזרח למערב כלאמר נהן בריית לקמן מכלל לחורך הארון מלפון לדרום ורומהו ממזרח למערב דבלים בפומיה דלרון קיימי כלאמרינן לקמן: **ובדיו מנלן.** דממזרח למערב: י]**בפרוכת.** פרוכת היתה פרוסה בפתח בית קדשי קדשים לגייעות בעלמא ולא משום מחיצה דהא חמה מרקסין הולי במקדש לרשון י)וכ"ת נוקמה במקדש ל' דהוי פרוכת י] דבמקדש שני לא הוה ארון ובדיש דיחמיהו גמו במק' יומא (דף נב:) ועוד דקרי במקדש לרשון כתיב: **דוחקין ובולטין בפרוכת.** לפי שהיה הארון נוגע בפתח כלאמרי' בגמ' (דף י:) ארון שעשה משה כשמונה בדביר היה לו עשר אמות ריוח ממנו לכותל לכל לד והדביר היה עשרים על עשרים ומקום ארון היו ממעט בדביר דבנגד היה עומד גלגלת בחמיע הדביר קלי והפתח נמי היה בחמיע בכותל מזרחי והיו הבדים בולטין בפרוכת שבפתח:

כמין

ג) וְעַל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו מִן הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים וְהָיָה פִרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה:
(יחזקאל מז, יב)

ד) וְקָחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת: וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֻכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ:
(ויקרא כד, ה-ו)

ה) וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:
(ויקרא כד, ז)

ו) וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת:
(שמות מ, ג)

ז) וַיֵּאָרְכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיְהִי שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
(מלכים-ב ח, ח)

תום' ח) מִצְפּוֹן וְהֹב יָאֵתָה עַל אֱלוֹהַּ נוֹרָא הוֹד:
(איוב לז, כב)

שיטה מקובצת

ו) מכלל. דאיכא: **ז)** אין. דתנן: **ח)** לכך נאמר שתים ושש. גליון תימה לכתוב שתים עשרה חלות שש המערכת וי"ל דהוי אמינא מערכה אחת של שש ושתים של שלש שלש עכ"ל הגליון: **ט)** מדכך היו בדיו מונחים ובדיו: **י)** ויוצאין. לחרן: **יא)** כשמתגין. עם צורפי זהב: **יב)** אליהו. רש"י: **יג)** מפרשי: **יד)** של. שש עשה ואם: **טו)** אורכן. לאורכו: **טז)** למערב: הא בעינן: **יז)** פרוכת. הא ליכא: